

BASÍLICA DEL SANT CRIST

El Temple del Sant Crist, declarat Basílica Menor el 2016 pel Papa Francesc, està situat a la part alta de Balaguer a l'anomenat Pla d'Almatà. Obert al culte, està servit per un capellà i una comunitat de clarisses, presents al Santuari des de l'any 1351. Els divendres i els diumenges de Quaresma es fa, devotament, l'exercici del Via Crucis. Probablement, el **Pla d'Almatà** ja havia estat un lloc d'oració per als cristians de l'època visigòtica. Posteriorment s'hi ubicà la **mesquita major** dels sarraïns fins a començaments del s. XII. Arran de la reconquesta de la ciutat (any 1105), la mesquita, destruïda durant els anys de guerra entre moros i cristians, fou reedificada i convertida en **temple cristià**. L'església, dedicada a **Santa Maria d'Almatà**, esdevingué la **seu de la parròquia de Balaguer** fins l'any 1351, en que es traslladà la parròquia al casc antic (església de Sant Salvador) i es convertí en **església conventual de les monges clarisses**.

De l'**església de Santa Maria d'Almatà**, obra **romànica** construïda a **finals del segle XII o a principis del XIII**, en resten la façana de ponent amb el portal i una rosassa, recentment restaurats i gran part de la nau central. També es conserva, al monestir de les clarisses, la **imatge de Santa Maria d'Almatà**, talla de fusta policromada del s. XIV. El temple, **eixamplat i totalment transformat a partir del 1610**, canvia el nom i l'advocació tradicional l'any 1626, convertint-se en **Santuari del Sant Crist**, la imatge del qual, ja venerada des de l'antic, fou traslladada a la nova capella el 22 de març del 1626, amb l'assistència del rei Felip IV i la seva cort. El 1787 es produí el **segon i definitiu eixamplament de l'església** en la seva forma actual: es va aixecar la volta de la nau principal i es construï el cambril per al Sant Crist.

L'any 1912 es començà l'**actual façana**. La portada, d'una gran sumptuositat, consta d'un **portal** amb arc de mig punt adovellat. Al damunt hi ha gravats diversos motius de la Passió de Crist coronats per la creu. El **campanar**, de planta quadrada, forma un bell conjunt amb la façana, sobresortint de la mateixa. Està ornat amb un vitrall amb el Sant Crist, l'escut de la ciutat, **una campana**, i una creu de forja al capdamunt.

L'església té una espaiosa **planta basilical**, amb una sola nau que disposa de tres **capelles laterals** fondes a cada banda. Recentment s'ha dignificat la capella de la reconciliació i la de la Mare de Déu dels Dolors i s'ha dedicat l'antiga capella on s'hi dipositaven els ex-vots a un espai informatiu sobre el Santuari i les monges clarisses.